

SON § 53/21**Yttrande kring remiss SOU 2021:6 God och nära vård - Rätt stöd till psykisk hälsa**

SON2021.0030

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Socialnämndens arbetsutskott	2021-08-19	40/21
2 Socialnämnden	2021-09-02	53/21

Beslut

Socialnämnden beslutar att ställa sig bakom yttrandet enligt bifogat remissvar (Dnr SON2021.0030-4).

Bakgrund

Regeringen fattade den 2 mars 2017 beslut om att utse en särskild utredare, Anna Nergårdh, med uppdrag att utifrån en fördjupad analys av förslagen i betänkandet - Effektiv vård (SOU 2016:2) stödja regioner, berörda myndigheter och organisationer i arbetet med att samordnat utveckla en modern jämlik, tillgänglig och effektiv hälso- och sjukvård med fokus på primärvården. Utredningen valde namnet - Samordnad utveckling för god och nära vård. Under utredningstiden har fler tilläggsdirektiv tillkommit med fler delbetänkande som God och nära vård – En gemensam färdplan och målbild, God och nära vård - En primärvårdsreform, God och nära vård - Vård i Samverkan.

Utredningen lämnade i april 2020 huvudbetänkande God och nära vård – En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem som innehöll förslag på strukturella förändringar av hälso- och sjukvårdssystemet i sin helhet, med fokus på samverkan mellan de båda huvudmännen, region och kommun.

Det sista delbetänkandet God och nära vård – Rätt stöd till psykisk hälsa, lämnar förslag på att synliggöra primärvårdens grunduppdrag att primärvården svarar för hälso- och sjukvård avseende både fysisk och psykisk ohälsa.

Utredningen redovisar sina bedömningar av hur primärvården bör arbeta med psykisk ohälsa under modellen ”Rätt stöd till psykisk hälsa”. Modellen utgörs av ett antal principer och arbetssätt som tillsammans förbättrar bemötandet och omhändertagandet av den enskilde, och bättre bemöter behoven på befolkningsnivå. Tillsammans bidrar modellen till ett förbättrat omhändertagande av psykisk ohälsa i primärvården. Grundtanken är att primärvården är basen i hälso- och sjukvårdssystemet, vid både fysisk och psykisk ohälsa och där görs en första bedömning.

(16)

Socialnämnden

Utredaren betonar behovet av en holistisk syn på människan med fokus på personcentrerad vård. Att utgå från enskilda människors behov och mindre från hur hälso- och sjukvården valt att organisera sig. Förslaget beskriver hur primärvården i regioner och kommuner ska vara ett stöd för människor med psykisk ohälsa, tillhanda hålla redskap som stödjer människor till psykisk hälsa.

Sammanfattning av delbetänkandet

Delbetänkandet God och nära vård - Rätt stöd till psykisk hälsa föreslår att primärvårdens grunduppdrag i hälso- och sjukvårdslagen ska synliggöra att primärvården särskilt tillhandahåller hälso- och sjukvårdstjänster för vanligt förekommande fysiska och psykiska vårdbehov. Målbilden är att hälso- och sjukvården bör ställas om så att primärvården är navet i vården och samspelar med annan hälso- och sjukvård och med socialtjänsten. Målet med omställningen av hälso- och sjukvården bör vara att patienten får en god, nära och samordnad vård som stärker hälsan. Målet bör också vara att patienten är delaktig utifrån sina förutsättningar och preferenser och att en effektivare användning av hälso- och sjukvårdens resurser ska kunna uppnås.

De förslag som lämnas syftar till att skapa en bättre rustad primärvård när det gäller psykisk hälsa hos befolkningen. Detta för att det ska bli tydligare för de som behöver hjälp men också för beslutsfattare. Det är inget nytt uppdrag, men utredaren anser att primärvården i nuläget inte är rustad för uppdraget. Primärvården behöver förstärkas med ekonomiska resurser men också med olika kompetenser inom området psykisk hälsa. Utredningens förslag och bedömningar ligger i huvudsak inom idag befintliga strukturer för de olika parterna, och tar framförallt sikte på arbetsformer, förbättrade strukturer, standardiserade vårdförlopp, kunskapsstyrning och nödvändiga kompetenser för att klara uppdraget med särskild uppmärksamhet på digitala tjänster.

Handlingar

Remissyttrande SOU 2021:6 God och nära vård - Rätt stöd till psykisk hälsa

Skickas till

Socialdepartementet

YTTRANDE

Datum: 2021-08-09

Diarienummer: SON2021.0030-4

Handläggare: Ulrika Bergman

Remissyttrande SOU 2021:6 God och nära vård - Rätt stöd till psykisk hälsa

Socialnämnden delar den problembild och de slutsatser som presenteras i delbetänkandet och ser särskilt positivt på tillägget i primärvårdens uppdrag kring psykiska vårdbehov. Nämnden ställer sig bakom delbetänkandet och anser att förslaget som helhet är väl genomarbetat och täcker in behovet av hälso- och sjukvård rörande psykisk ohälsa och ger möjlighet till behandling för gammal som ung.

Socialnämnden delar bedömningen att primärvården med sitt breda uppdrag är den vårdnivå som organisatoriskt har bäst förutsättningar att med ett holistiskt synsätt vara första vårdnivå för människors såväl fysiska som psykiska vårdbehov. Primärvården blir första linjens psykiatri, som är avsedd att ta emot den som söker hjälp vid psykisk ohälsa oavsett om orsakerna till problemet är psykologiska, medicinska, sociala eller pedagogiska. Primärvården svarar då för åtgärder i form av medicinsk bedömning och behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering. När det krävs särskilda medicinska och tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens för den psykiska hälsan är det istället den specialiserade psykiatriska vården som ska svara för åtgärderna vid tvångsvård i form av LRV eller LPT.

Utredaren har på olika sätt belyst komplexiteten inom området psykisk ohälsa samt svårigheten att få ihop ett holistiskt synsätt och arbetssätt kring individer med psykisk

YTTRANDE

Datum: 2021-08-09

Diarienummer: SON2021.0030-4

Handläggare: Ulrika Bergman

ohälsa, med ibland samtidig fysisk sjukdom. Fördelen med ändringen i lagtexten skapar möjlighet för primärvården att även behandla fysiska sjukdomar hos individer med psykiska sjukdomar. Utredaren har genom ett historiskt perspektiv belyst den långsamma utvecklingen inom psykiatrin till skillnad från den somatiska vården.

Det finns idag personer som har kontakt med både primärvård och kommunen utan att deras psykiska vårdbehov uppmärksammas. Den somatiska vården har på olika sätt haft företräde och är mindre skuld- och skambelagt än den psykiska ohälsan. Därav skulle såväl överdiagnostik och överbehandling av somatiska tillstånd som underdiagnostik och underbehandling av psykiska tillstånd kunna följa. Egenvård, hjälp till självhjälp, lättillgängliga egenvårdsråd är en självklarhet inom den somatiska vården men är ett område som måste utvecklas när det kommer till psykisk ohälsa. Socialnämnden anser att utredarens förslag kommer att gynna individers möjlighet att få behandling för sin psykiska ohälsa.

Socialnämnden ser positivt på att utredaren lyfter fram koppling mellan psykisk ohälsa och annan utsatthet som tex. våld i nära relationer och hedersrelaterad problematik.

Motsvarande kan gälla vid risk- eller missbruksproblematik eller självmordstankar. Att leva med psykisk ohälsa är starkt kopplat till ogynnsamma livsvillkor. Socialnämnden delar uppfattningen att primärvården kan upplevas mindre stigmatiserande att kontakta än att behöva vända sig till en psykiatrisk mottagning.

Socialnämnden håller med utredaren att det alltid kommer finnas en gråzon med svårigheter att säkerställa friskt och sjukt. Hälso- och sjukvården kommer inte att på egen hand kunna lösa uppdraget kring individen utan kräver en strukturerad samverkan med kommunens hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Socialnämnden ställer sig bakom betänkandet och anser det viktigt att primärvården ges rätt förutsättningar för att klara sitt uppdrag. Primärvården kommer behöva tillskott av ekonomiska resurser och förstärkning av olika professioner och kompetenser. Redan idag finns det ett stort underskott av kompetens inom området.